

Άρειος Πάγος: 410/1999

Πηγή: Ποιν. Χρονικά Ν/00, σελ. 39

Στοιχεία ανθρωποκτονίας εξ αμελείας. - Διάκριση μεταξύ άνευ συνειδήσεως και ενσυνείδητης αμέλειας. - Στην απόφαση πρέπει να εκτίθεται ποιο από τα δύο είδη αμέλειας συνέτρεξε στην συγκεκριμένη περίπτωση. - Αναιρείται η προσβαλλόμενη καταδικαστική απόφαση για ανθρωποκτονία εξ αμελείας λόγω ελλείψεως νομίμου βάσεως, διότι γίνεται δεκτό ότι συνέτρεξαν και τα δύο είδη αμέλειας στο πρόσωπο των κατηγορουμένων, πολιτικού μηχανικού και εργοδηγού της εργολάβου εταιρείας, οι οποίοι, ως υπεύθυνοι εκτελέσεως του έργου της κατασκευής αποχετευτικού δικτύου, ανέθεσαν στον παθόντα να εισέλθει σε τάφρο, χωρίς να μεριμνήσουν για την σταθερότητα του εδάφους το οποίο ήταν υγρό λόγω πρόσφατων βροχοπτώσεων, με αποτέλεσμα να αποκολληθεί από τις πλευρές της τάφρου όγκος χώματος που καταπλάκωσε το θύμα επιφέροντας τον θάνατο του.

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος Ε. Κρουσταλάκης

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης Γ. Κανελλόπουλος

Εισαγγελεύς Β. Ξενικάκης

Δικηγόρος Φ. Παναγόπουλος

1. Από το συνδυασμό των διατάξεων των αρ. 28 και 302 του Π Κ προκύπτει ότι για τη θεμελίωση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια απαιτείται να διαπιστωθεί αφενός μεν ότι ο δράστης δεν κατέβαλε την απαιτούμενη κατά αντικειμενική κρίση προσοχή, την οποία όφειλε να καταβάλει κάθε μετρίως συνειδητός και ενσυνείδητος άνθρωπος που βρίσκεται υπό τις ίδιες πραγματικές καταστάσεις, με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνήθειες που επικρατούν στις συναλλαγές, την κοινή πείρα, τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και τη λογική, αφ' ετέρου δε ότι είχε τη δυνατότητα, με τις προσωπικές του ιδιότητες, γνώσεις και ικανότητες να προβλέψει και να αποφύγει το αξιόποιο αποτέλεσμα το οποίο πρέπει να τελεί σε αντικειμενικό αιτιώδη σύνδεσμο με την πράξη ή την παράλειψη του. Περαιτέρω, κατά την έννοια της παραπάνω διατάξεως του αρ. 28 ΠΚ, η αμέλεια διακρίνεται σε μη συνειδητή, κατά την οποία ο δράστης από έλλειψη της προσήκουσας προσοχής δεν προέβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη του και σε ενσυνείδητη κατά την οποία προέβλεψε μεν ότι από τη συμπεριφορά του μπορεί να επέλθει το αποτέλεσμα αυτό, επίστευε όμως ότι θα απέφυγε. Ενόψει της διακρίσεως αυτής το δικαστήριο της ουσίας όταν απαγγέλλει καταδίκη για έγκλημα από αμέλεια πρέπει να εκθέτει στην απόφαση του με σαφήνεια ποιο από τα δύο είδη αμέλειας συνέτρεξε στη συγκεκριμένη περίπτωση, γιατί, αν δεν εκθέτει τούτο σαφώς ή δέχεται και τα δύο είδη, δημιουργείται ασάφεια και αντίφαση η οποία καθιστά ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο για την ορθή ή μη εφαρμογή της ουσιαστικής ποινικής διάταξης και ιδρύεται απ' αυτό λόγος αναίρεσης για έλλειψη νόμιμης βάσης κατά το αρ. 510 παρ. 1 στοιχ. Ε' του ΚΠΔ.

2. Στην προκειμένη περίπτωση το Τριμελές Εφετείο Λάρισας, με την προσβαλλόμενη απόφαση του, καταδίκασε τους αναιρεσειόντες κατηγορουμένους για ανθρωποκτονία από αμέλεια και συγκεκριμένα, όπως ειδικότερα αναφέρεται στο διατακτικό της απόφασης του αυτής, για το ότι την 26-10-1994 στη Λάρισα οι κατηγορούμενοι (Α.Κ. και Π.Β.), ενώ ήταν υποχρεωμένοι σε ιδιαίτερη επιμέλεια και προσοχή, από αμέλεια, δηλαδή από έλλειψη της προσοχής, την οποία όφειλαν κατά τις περιστάσεις και μπορούσαν να καταβάλουν, επέφεραν το θάνατο του Δ.Γ., κατοίκου Λάρισας, χωρίς να προβλέψουν το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη τους και συγκεκριμένα ως υπεύθυνοι εκτελέσεως του έργου της κατασκευής του αποχετευτικού δικτύου της Λάρισας ο πρώτος ως επιβλέπων πολιτικός μηχανικός και ως εργοδηγός ο δεύτερος της εργολάβου τεχνικής εταιρείας «Α.Κ.-Π.Β. Ο.Ε.» κατά την ως άνω ημερομηνία ως υπεύθυνοι επιβλέποντες της τοποθετήσεως των σωλήνων αποχετεύσεως μέσα σε τάφρο 2,50 μ. πλάτους 1,10 μ. και μήκους 7 μ. περίπου στη διασταύρωση των οδών Γιοσέφ Ελιγιά και Σερρών, αν και δεν μερίμνησαν για τον έλεγχο της σταθερότητας του εδάφους της τάφρου ως προς την ασφάλεια στηρίξεως του για να εκτελεσθούν εκεί οι εργασίες απρόσκοπτα, ούτε δε και φρόντισαν για την τοποθέτηση αντιστηριγμάτων στις πλευρές της τάφρου, αν και το χώμα ήταν υγρό από τις βροχοπτώσεις,

ανέθεσαν στον παθόντα Δ.Γ. να εισέλθει εντός της τάφρου μόνος του για να εργασθεί, με αποτέλεσμα, ενώ εργαζόταν μέσα σ' αυτή (τάφρο) να αποκολληθεί από τις πλευρές της όγκος χώματος, λόγω της υπάρχουσας υγρασίας, και να τον καταπλάκώσει, με συνέπεια τον βαρύτερο τραυματισμό του σε διάφορα μέρη του σώματος του, εξαιτίας του οποίου επήλθε αυθημερόν ο θάνατος του.

Στο σκεπτικό της η προσβαλλόμενη απόφαση δέχεται σχετικώς ως προς την αμέλεια των κατηγορουμένων για το ως άνω θανατηφόρο αποτέλεσμα τα εξής: «Ο θάνατος του Δ.Γ. οφείλεται σε αμέλεια των κατηγορουμένων οι οποίοι παρέλειψαν να λάβουν τα επιβαλλόμενα από τις διατάξεις των αρ. 5 π.δ. της 12/17-1-1934, 1 β.δ. της 25-8/5-9-1920 και 9 π.δ. 1073/80 μέτρα ασφαλείας, όπως θα έπραττε οποιοσδήποτε μέσης συνέσεως και επιμέλειας εργολάβος οικοδομικών και υπαιθρίων εργασιών, κατά τη διάνοιξη τάφρων τέτοιων διαστάσεων και εκτέλεση σ' αυτές εργασίας όπως εκείνη που αποτέλεσε την αιτία του θανάτου του Δ.Γ. Οι κατηγορούμενοι είχαν την απαιτούμενη μόρφωση και ειδική μακρά επαγγελματική εμπειρία και μπορούσαν γι' αυτό να προβλέψουν και προέβλεψαν ως δυνατό τον θάνατο από καταπλάκωση χωμάτων του μισθωτού της κοινοπραξίας τους Δ.Γ. λόγω κατάβασης του για εργασία στην ανωτέρω τάφρο, παρέλειψαν όμως να τοποθετήσουν σ' αυτή προηγουμένως αντιστηρίγματα... τούτο δε έπραξαν με σκοπό επιτάχυνσης των εργασιών και αύξησης των κερδών τους, πιστεύοντας ότι δεν θα επερχόταν ο θάνατος του Δ.Γ....».

Με το περιεχόμενο όμως αυτό η προσβαλλόμενη απόφαση, που δέχεται ότι συνέτρεξαν και τα δύο είδη αμέλειας των κατηγορουμένων για το θάνατο του Δ.Γ. και δη τόσο της μη συνειδητής, στο διατακτικό (... επέφεραν το θάνατο... χωρίς να προβλέψουν το αξιόποιο αποτέλεσμα), όσο και της ενσυνείδητης, στο σκεπτικό (... μπορούσαν να προβλέψουν και προέβλεψαν ως δυνατό τον θάνατο... παρέλειψαν όμως να τοποθετήσουν αντιστηρίγματα.. διότι πίστευαν ότι δεν θα επερχόταν ο θάνατος..). εμπεριέχει ασάφεια και αντίφαση που καθιστά ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο για την ορθή ή μη εφαρμογή της παραπάνω ουσιαστικής ποινικής διάταξης του αρ. 28 ΠΚ και ιδρύεται απ' αυτό λόγος αναίρεσης της απόφασης αυτής για έλλειψη νόμιμης βάσης, κατά το αρ. 510 παρ. 1 στοιχ. Ε' του ΚΠΔ. Επομένως είναι βάσιμος ο προβαλλόμενος από τους αναιρεσείοντες τρίτος λόγος αναίρεσης για έλλειψη νόμιμης βάσης της προσβαλλόμενης απόφασης, η οποία και πρέπει, κατά παραδοχή του λόγου αυτού, να αναιρεθεί και να παραπεμφθεί η υπόθεση για νέα κρίση στο ίδιο δικαστήριο που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως (άρ. 518 παρ. 2 και 519 ΚΠΔ) .